

Káu ũ tì sek

Phian chip sek

1897

Lũn káu chò liók thiok, ũ tì sek koh ũ gĩ, che sĩ chềng lằng só chai. Kĩn lăi bat thiaⁿ kìⁿ káu ũ kúi nă chân kàu giăh thang hián chhut i ũ tì sek.

(1)Tĩ Eng kok Kam tok tiúⁿ só chhî ê káu, miâ kiò “Kéng chhéⁿ”, siông siông tòe i ê chú lằng kàu Lé pài tng. Chú lằng jip khi kóng tō lí, káu chiū tiàm mng gōa khùn teh thèng hâu, chú lằng chhut lăi káu chiū tòe bóe āu kap i tò khì; ták pái sĩ án nĩ, m̄ bat sió khóa ê chhò gō. Ũ chit jít Kam tok teh kóng tō lí, thák Iok hân ê phoe, chiông tiong ũ nng kù kóng, Góa sít chăi kă lí kóng, tiòh kéng chhéⁿ. Hit tiáp káu thiaⁿ kìⁿ, liăh chò sĩ teh khơ i ê miâ, liâm piⁿ iô bóe tit tit jip lăi khiă tĩ tâi piⁿ. Tng lăi teh chē ê lằng khòaⁿ liáu lóng kĩ kòai i.

(2)Tĩ Hoat kok ê lăm pêng ũ sió hiuⁿ siă siat chit keng siăn tông, teh kiong kip hō 20 lằng chiâh ê giăh. Sàn hiong lằng nă kàu e hng tng ê sĩ, chiū 20 lằng lóng chū chip tĩ thang á gōa. Tĩ hia ũ tiâu iô cheng á, nă thiū, cheng siaⁿ tín tâng, lăi bĩn ê kha chhiú chiū phâng chit pōaⁿ ê png beh hō chit lằng chiâh. Chit chiâh káu hũn chap tĩ sàn hiong lằng ê tiong ng, chiū siūⁿ lằng chiâh chhun ê hō i chiâh bē pá. I khòaⁿ kìⁿ thiū cheng ê kìⁿ ũ thang chiâh, chiū cháu khi kă cheng á soh hō cheng tân, lăi bĩn lằng liăh chò sĩ khah bân kàu ê sàn hiong lằng teh beh lăi chiâh, chiū koh phâng chit pōaⁿ chhut lăi; chóng sĩ thang á sè ê, kan ta ē iông ún hit ê pōaⁿ, só í bô khòaⁿ kìⁿ káu. Káu in ũi án nĩ chiū ũ thang tit tiòh chiâh, tōa chhui nauh chiâh kàu pá. Kúi nă pái chhin chhiūⁿ án nĩ, lăi bĩn ê lằng chiâh chai sĩ káu, chin kĩ kòai hit chiâh káu ê tì sek; tui hit tiáp ták jít hō i chiâh, lóng bô khiàm khoêh. Che sĩ káu ē tit tiòh chiâh iũ gôan sĩ óa khò tì sek. Hit hō bô tì sek ê lằng tiòh chai thang kéng chhéⁿ.

(3)Ũ chit lằng khiă ke tĩ kang piⁿ, chhî chit chiâh káu chin tōa chiâh, kă i hō miâ kiò chò Iok á. In ũi chit lằng khiă ke tĩ kang piⁿ, só í m̄ chún i ê sè kiáⁿ ka tĩ chhut khi hoe hng ê gōa bĩn sĩ kè kiáⁿ, kiaⁿ liáu ē pòah lóh kang tũ sĩ. Ũ chit jít mng bē kì tit koaiⁿ, i ê sè cha bó kiáⁿ beh cháu chhut khi mng gōa, lóng bô lằng chai; hit chiâh káu tui hoe hng ê mng cháh teh, m̄ chún hit ê gín á chhut khi. Nă sĩ káu tōa chiâh pũn chhiâng, beh cháu chin chêng ũi gín á ê sĩ, e tiòh hit ê gín á pòah tó, chiū ēng chêng kha jĩh i ê saⁿ, m̄ hō i peh khi lăi; káu chiū tó tĩ gín á ê sin piⁿ, ēng chih chíⁿ i ê bĩn kap chhiú, ì sũ sĩ beh chiàu kò i thèng hâu i ê chú lằng lăi.

Hit sĩ ũ lằng tui hia kòe, thiaⁿ kìⁿ gín á teh háu ê siaⁿ, koh khòaⁿ kìⁿ káu tĩ sin piⁿ, phah sng káu teh

chhòng tī i, chiū kiáh chhōe á beh kóaⁿ hit chiaⁿ káu. Chóng ·sī káu m̄ nā m̄ cháu, hóan tít khui chhui hāⁿ beh lái ká ·i. Hit lāng khòaⁿ káu m̄ kiaⁿ ·i, chiū khi kiò in lâu pē lái; in lâu pē chit ē lái, khòaⁿ kìⁿ án ni, chiū chai káu sī teh chiàu kò ·i ē gín á. Chiū kiò hit chiaⁿ káu ē miâ kóng, “Iok á! án ni chò chin hó, taⁿ thang jip khi.” Káu thiaⁿ i chú lāng ē chhui liām pīⁿ jip khi. Tui án ni thang chai hit chiaⁿ káu ē chin tiong, koh ē sūn thàn i ē chú lāng.

(4) Ū chit chiaⁿ káu thiaⁿ kìⁿ lāng teh kóng, Ah! chiū hián chhut kiaⁿ hiāⁿ ē khóan. Hit chit jit lāng kheh kàu, chú lāng kap i kóng òe, sòa kóng khi hit chiaⁿ káu ē sū, lāng kheh thiaⁿ liáu, m̄ sìn; chiū tiâu tī kóng chhut ah ·jī! Khiok bô sím mih tōa siaⁿ, chóng ·sī káu í keng chhin chhiūⁿ ū thiaⁿ kìⁿ, liām pīⁿ bô an jiān ē khóan sit. Lāng kheh koh chàl kóng, Ah! chiū m̄ kán tó, peh khi lái khiā. Lāng kheh tē saⁿ pái koh kóng khi, Ah! Káu chiū iap bóe chhut khi, chhin chhiūⁿ put chí kiàn siàu. Lāng kheh khòaⁿ án ni, chiaⁿ m̄g chú lāng hit ē iān kò. Chú lāng chiū ká i kóng, Chêng jit chit chiaⁿ káu bat ká chit chiaⁿ ah khi chiaⁿ, hō lāng tōa siaⁿ hoah, hiām i, in ūi án ni chiū bô bē kì ·tit; só í hōan nā thiaⁿ kìⁿ lāng kóng khi, Ah! chiū gī ngái lāng sī teh hiām i, án ni kiàn siàu cháu khi pīⁿ á. Taⁿ nā sī káu iáu kú bat kiàn siàu, lāng nā chò m̄ tiòh, iáu kú m̄ chai kiàn siàu, che beh án cháíⁿ iūⁿ leh?

(5) Chá chêng ū chit ē cha bớ gín ná, tòe in lâu bó khi thàm chhin chhek, in lâu bó jip chhui lái teh kóng òe, cha bớ gín ná, tī gōa bīn kap káu teh thit thô, chiong in lâu bó ē bô á tī káu ē thau khak; bô phah sng hit chiaⁿ káu, thiaⁿ pát chiaⁿ káu teh pūi ē siaⁿ, chiū chhut khi gōa bīn; cha bớ gín ná kiaⁿ liáu in lâu bó ē bô á phah m̄ kìⁿ, kín kín tòe i chhut khi. Káu kòe chit ē sè pán ē kiò, cha bớ gín ná bô siông sè khòaⁿ iáh tòe i kòe khi, kha ták thút póah lóh kiò ē, hō chú tū kàu bát bát; ka chàl hit chiaⁿ káu khòaⁿ kìⁿ, cheh sī siū lóh chú, tui gín ná ē saⁿ ká ân ân, thoa chiūⁿ hōaⁿ téng, bián tit i tū sí.

Chiaⁿ ē í gōa, bat ū lāng ká káu thèh phoe, bé mih, khan chheⁿ mē chò hì, phah lách bô m̄ lóng thàn lāng ē í sù.

(6) Bat ū chú lāng kah i ē káu khi bé bah, tī lō ·nih tú tiòh pát chiaⁿ káu, beh ká i chhiúⁿ bah khi chiaⁿ, i chiū chhut lát cháu tò khi, chiong bah kau hêng i ē chú lāng; liām pīⁿ tò chhut lái chhōe hit chiaⁿ beh ká i chhiúⁿ bah ē káu, chhōe tiòh chiū chhut lát ká i kàu chin siông tiông.

(7) Káu ē thè chú lāng thèh phoe, sàng jip phoe kiòk siat tī lō pīⁿ ē phoe siuⁿ lái. Ū chit jit chú lāng ēng kúi nā tiuⁿ phoe kah i ká khi hē tī hit ·nih, i chiū ká chit tiuⁿ tò tít lái; chú lāng thèh khi lái khòaⁿ, chiū sī phoe lōng ē gōa bīn bô liām phoe phiò ē iān kò. Chú lāng chin kī kòai.

Che lóng sī thang kàu giáh hián bêng káu ē tī sek. Sam jū keng ū kóng, “Ke ē pò thiⁿ kng, chhâm á ē thờ sí, káu ē chiú m̄g.” Lāng nā m̄ ài thák chheh, bô hák būn, bô tī sek, tian tò m̄ tát tiòh mih, kiám m̄ sī chin kiàn siàu mah? Só lô būn ông ū kóng, “Seⁿ kiáⁿ nā ū tī sek, lâu pē chiū hoaⁿ hí, seⁿ kiáⁿ nā gōng, lâu bó chiū hōan ló.” (Chim giân 10 : 1) In ūi tī sek iāⁿ kòe pó gék, kim gín bô thang bé. Chit hō chin ē tī sek sī sím mih leh? “Kèng ùi Iá hô hoa chiū sī tī sek ē kin pún, lī khui pháíⁿ chiū sī chhang miâ.” (Chim 1:7; Pek 28:28) Só í lán tiòh tú khi ū khòaⁿ kìⁿ kap bô khòaⁿ kìⁿ ē ù òe. Kèng ùi Siông tè lái chiāⁿ sèng, Che chiāⁿ sī chin sít ū tī sek. Taⁿ siat sú lán bē hiáu kèng ùi Iá hô hoa, lái thàn I ē chí í, chin chiāⁿ pí káu ē tī sek teh sūn thàn chú lāng khah su. Chiāⁿ tiòh hùn chì lái chin pō tī tak hāng ē tī sek.

(Tài oan Hú siâⁿ Kàu hōe pò tē 152 kòan, 1897 nî 11 gèh)

Káu ũ tì-sek

Phian-chip-sek

Lūn káu chò liók-thiok, ũ tì-sek koh ũ gī, che sī cheng-lâng só chai . Kīn-lâi bat thiaⁿ-kìⁿ káu ũ kúi-nā chān kàu-giāh thang hián-chhut i ũ tì-sek .

(1)Tī Eng-kok Kam-tok-tiūⁿ só chhi̍ ê káu,miâ-kiò “ Kéng-chhéⁿ”, siông-siông tòe i-ê chú-lâng kàu Lé-pài-tng. Chú-lâng jip-khì kóng tō-lí, káu chiū tiàm mng-gōa khùn teh theng-hāu, chú-lâng chhut-lâi káu chiū tòe bóe-āu kap i tò-khì ; tak-pái sī án-ni , m̄-bat sió-khóa ê chhò-gō . Ū chit-jit Kam-tok teh kóng tō-lí , thak Iok-hān ê phoe , chiông-tiong ũ nng kù kóng , Góa sít-chāi ká lí kóng, tiòh kéng-chhéⁿ . Hit-tiáp káu thiaⁿ-kìⁿ , liáh-chò sī teh khò i-ê miâ , liām-piⁿ iô-bóe tit-tit jip-lâi khiā tī tai-piⁿ . Tng-lâi teh chē ê lâng khòaⁿ-liáu lóng kī-kòai i .

(2)Tī Hoat-kok ê lâm-peng ũ sió hiuⁿ-siā siat chit-keng siān-tong, teh kiong-kip hō 20 lâng chiáh ê giáh . Sān-hiong lâng nā kàu e-hng-tng ê sī, chiū 20 lâng lóng chū-chip tī thang-á gōa . Tī-hia ũ tiâu iô-cheng-á, nā thiū , cheng-siaⁿ tín-tāng , lâi-bīn ê kha-chhiū chiū phang chit pōaⁿ ê png beh hō chit lâng chiáh. Chit-chiah káu hūn-chap tī sān-hiong lâng ê tiong-ng, chiū siūⁿ lâng chiáh chhun-ê hō i chiáh bē pá . I khòaⁿ-kìⁿ thiū-cheng-ê kīⁿ ũ thang chiáh , chiū cháu-khì ká cheng-á soh hō cheng tân, lâi-bīn lâng liáh-chò sī khah bān kàu ê sān-hiong-lâng teh-beh lâi chiáh, chiū koh phang chit pōaⁿ chhut-lâi ; chóng--sī thang-á sè-ê, kan-ta ē iông-ún hit ê pōaⁿ, só-í bô khòaⁿ-kìⁿ káu . Káu in-ūi án-ni chiū ũ thang tit-tiòh chiáh, tōa-chhui nauh-chiah kàu pá . Kúi-nā pái chhin-chhiūⁿ án-ni , lâi-bīn ê lâng chiaiah chai sī káu , chin kī-kòai hit chiaiah káu ê tì-sek ; tui hit-tiáp tak-jit hō i chiáh, lóng bô khiām-khoeh . Che sī káu ē tit-tiòh chiáh iū-gōan sī óa-khò tì-sek . Hit-hō bô tì-sek ê lâng tiòh chai thang kéng-chhéⁿ .

(3)Ū chit lâng khiā-ke tī kang-piⁿ , chhi̍ chit-chiah káu chin tōa-chiah , ká i hō-miâ kiò-chò Iok-á. In-ūi chit lâng khiā-ke tī kang-piⁿ , só-í m̄-chún i-ê sè-kiáⁿ ka-tī chhut-khì hoe-hng ê gōa-bīn sì-kè kiāⁿ, kiaⁿ-liáu ē pòah-lòh kang tū-sí. Ū chit-jit mng bē-kì-tit koaiⁿ, i-ê sè cha-bó-kiáⁿ beh cháu chhut-khì mng-gōa, lóng bô lâng chai; hit chiaiah káu tui hoe-hng ê mng chah-teh, m̄-chún hit ê gín-á chhut-khì. Nā-sī káu tōa-chiah pūn-chhiang, beh cháu chìn-cheng ūi gín-á ê sī , e-tiòh hit ê gín-á pòah-tó, chiū eng cheng-kha jih i-ê saⁿ , m̄ hō i peh-khí--lâi ; káu chiū tó tī gín-á ê sin-piⁿ , eng chhi̍ chhi̍ i-ê bīn kap chhiū , ì-sù sī beh chiàu-kò--i theng-hāu i-ê chú-lâng lâi .

Hit-sī ũ lâng tui hia kòe , thiaⁿ-kìⁿ gín-á teh-háu ê siaⁿ , koh khòaⁿ-kìⁿ káu tī sin-piⁿ , phah-sng káu teh chhòng-tī i , chiū kiáh chhōe-á beh kóaⁿ hit chiaiah káu . Chóng--sī káu m̄-nā m̄ cháu , hóan-tng khui-chhui hāⁿ beh lâi ká--i. Hit lâng khòaⁿ káu m̄-kiaⁿ--i , chiū khi kiò in lâu-pē lâi ; in lâu-pē chit-ê lâi , khòaⁿ-kìⁿ án-ni, chiū chai káu sī teh chiàu-kò--i ê gín-á . Chiū kiò hit chiaiah káu ê miâ kóng , “ Iok-á ! án-ni chò chin hó , taⁿ thang jip-khì . ” Káu thiaⁿ i chú-lâng ê chhui liām-piⁿ jip-khì . Tui án-ni thang chai hit chiaiah káu ê chhin-tiong , koh ē sūn-thàn i-ê chú-lâng .

(4)Ū chit-chiah káu thiaⁿ-kìⁿ lâng teh kóng, Ah! chiū hián-chhut kiaⁿ-hiāⁿ ê khoán. Hit chit-jit lâng-

kheh kàu, chú-lâng kap i kóng-ōe, sòa kóng-khí hit chiah káu ê sū, lâng-kheh thiaⁿ-liáu, m̄-sìn; chiū tiâu-tī kóng-chhut ah--jī ! Khiok bô sím-mih tōa siaⁿ, chóng--sī káu í-keng chhin-chhiūⁿ ũ thiaⁿ-kìⁿ, liām-piⁿ bô an-jiân ê khoán-sit. Lâng-kheh koh-chài kóng, Ah ! chiū m̄-káⁿ tó, peh-khí-lâi khiā . Lâng-kheh tē saⁿ-pái koh kóng-khí , Ah ! Káu chiū iap-bóe chhut-khì, chhin-chhiūⁿ put-chí kiàn-siàu. Lâng-kheh khòaⁿ án-ni, chiah m̄ng chú-lâng hit-ê iân-kò. Chú-lâng chiū ká i kóng, Chêng-jit chit-chiah káu bat ká chit-chiah ah khi chiah, hō lâng tōa-siaⁿ hoah, hiâm i , in-ūi án-ni chiū bô bē kì--tit ; só-í hōan-nā thiaⁿ-kìⁿ lâng kóng-khí, Ah ! chiū gī-ngái lâng sī teh hiâm i , án-ni kiàn-siàu cháu-khì piⁿ-á . Taⁿ nā-sī káu iáu-kú bat kiàn-siàu, lâng nā chò m̄-tiòh , iáu-kú m̄-chai kiàn-siàu , che beh án-cháiⁿ-iūⁿ leh ?

(5)Chá-chêng ũ chit ê cha-bó-gín-ná , tòe in lâu-bó khi thàm chhin-chhek , in lâu-bó jip chhù lâi teh kóng-ōe, cha-bó-gín-ná , tī gōa-bīn kap káu teh thit-thô , chiong in lâu-bó ê bō-á tī káu ê thau-khak ; bô phah-sng hit chiah káu, thiaⁿ pát chiah káu teh pūi ê siaⁿ, chiū chhut-khì gōa-bīn; cha-bó-gín-ná kiaⁿ-liáu in lâu-bó ê bō-á phah m̄-kìⁿ , kín-kín tòe i chhut-khì . Káu kòe chit ê sè-pán ê kiô, cha-bó-gín-ná bô siông-sè khòaⁿ iah tòe i kòe-khì , kha táh thút póah lóh kiô ē , hō chúⁿ tū kàu bát-bát ; ka-chài hit chiah káu khòaⁿ-kìⁿ , cheh-sī siū lóh chúⁿ , tui gín-ná ê saⁿ ká ân-ân,thoa chiūⁿ hōaⁿ-téng , bián tit i tū-sí .

Chiah ê í-gōa, bat ũ lâng ká káu thêh-phoe, bé-mih , khan chheⁿ-mê chò-hì , phah-láh bô m̄ lóng thàn lâng ê ì-sù .

(6) Bat ũ chú-lâng kah i-ê káu khi bé bah , tī lō--nih tú-tiòh pát chiah káu , beh ká i chhiúⁿ bah khi chiah , i chiū chhut-lát cháu tò-khì , chiong bah kau hêng i ê chú-lâng; liām-piⁿ tò-chhut-lâi chhōe hit chiah beh ká i chhiúⁿ-bah ê káu , chhōe tiòh chiū chhut-lát ká i kàu chin siông-tiōng .

(7)Káu ē thê chú-lâng thêh-phoe, sàng-jip phoe-kiòk siat tī lō-piⁿ ê phoe-siuⁿ-lâi . Ū chit jit chú-lâng ēng kúi-nā tiuⁿ phoe kah i ká-khì hē tī hit--nih , i chiū ká chit-tiuⁿ tò-tng-lâi; chú-lâng thêh-khí lâi khòaⁿ , chiū-sī phoe-lông ê gōa-bīn bô liām phoe-phiò ê iân-kò. Chú-lâng chin kī-kòai .

Che lóng sī thang kàu-giáh hián-bêng káu ê tì-sek . Sam-jū-keng ũ kóng , “Ke ē pò thiⁿ-kng, chhâm-á ē thờ-si, káu ē chiú-m̄ng.” Lâng nā m̄ ài thak-chheh, bô hák-būn, bô tì-sek, tian-tò m̄-tát tiòh mih , kiám m̄ sī chin kiàn-siàu mah ? Só-lô-būn ông ũ kóng, “ Seⁿ kiáⁿ nā ũ tì-sek, lâu-pē chiū hoaⁿ-hí , seⁿ kiáⁿ nā gōng, lâu-bó chiū hōan-ló . ” (Chim-giân 10 : 1) In-ūi tì-sek iāⁿ-kòe pó-gék , kim gín bô thang bé. Chit-hō chin ê tì-sek sī sím-mih leh ? “Kèng-ùi Iâ-hô-hoa chiū-sī tì-sek ê kin-pún, lī-khui pháiⁿ chiū-sī chhang-miâ . ” (Chim 1:7 ; Pek 28:28) Só-í lán tiòh tū-khì ũ khòaⁿ-kìⁿ kap bô khòaⁿ-kìⁿ ê ù-òe. Kèng-ùi Siông-tè lâi chiāⁿ-sèng, Che chiāⁿ-sī chin-sit ũ tì-sek. Taⁿ siat-sú lán bē-hiáu kèng-ùi Iâ-hô-hoa, lâi thàn I-ê chí-ì, chin-chiāⁿ pí káu ê tì-sek teh sūn-thàn chú-lâng khah-su. Chiāⁿ tiòh hùn-chì lâi chìn-pō tī tak-hāng ê tì-sek .

(Tài-ôan Hú-siāⁿ Kàu-hōe-pò tē 152 kòan, 1897 nî 11 géh)